

Oddlužení jako druhá šance

Jana je mladá žena se dvěma dětmi. Nosí ráda značkové oblečení. Karel je starší pán, kterému nedávno zemřela žena. Ti dva jsou natolik odlišní, že by se zdálo, že nemohou mít nic společného. Ale mají. Co? Panický strach ze zvonku u dveří. Oba cítí slabost v těle, když otevřou dveře, a za nimi stojí exekutor. Zde jsou jejich příběhy.

Manžel Jany fotil oblečení, boty a parfémy pro internetové e-shopy. Měl malé studio a docela dost práce. Jana byla doma s dětmi. Oblíbila si kostýmky Max Mara, ve kterých přijímala své kamarádky v pěkně zařízeném bytě. Vžila se do role manželky úspěšného podnikatele. Těšila se na každou návštěvu, skleničku zlatavého Veuve Clicquot, kávičko a cigárko. Pak zazvonil u dveří exekutor. Do té doby nevěděla, že její manžel celá léta neplatí dluhy a nepříznává daně. Platební výměry před ní tajil.

Karel byl umělecký řezbář. Bavilo ho vyřezávat ze dřeva hračky pro děti. Jenže práce ubývalo. Děti chtějí elektroniku. S manželkou žil tak dlouho, že se na sebe podobali. Dobře vařila, starala se vzorně o domácnost. Pak zemřela. Z Karla se stal důchodce. Nevěděl si rady se spoustou věcí, a tak je neřešil. Složenky se mu hromadily na stole v kuchyni. Až jednou zazvonil u dveří exekutor.

Manžel Jany neunesl tíhu odhalení. Ukončil svůj život na prádelní šňůře. Janě volají věřitelé a někteří i vyhrožují. Exekutoři jí odnášejí věci, nebo na ně lepí nálepky "zabaveno". Karel na tom není o nic lépe. Když chtěl zaplatit v obchodě kartou, platba byla zamítnuta, a musel vrátit nákup.

Můžete říci, že Jana a Karel vlastně za nic nemohou. Nebo taky, že si Jana vše způsobila životem na vysoké noze a Karel svým nezájmem o účty. Jejich dluhy a úroky teď rostou rychleji, než je zvládají splácet. Co teď? Mají žít do konce života v bídě a strachu z exekutorů? Nebo to mohou nějak zastavit?

Jak zastavit exekuce

Jedno řešení existuje. Nejen pro Janu a Karla. Pro všechny, kdo se dostanou do bezvýchodné situace. Musejí se ale k problému postavit čelem a řešit ho. Jak? Nejprve si dají do pořádku doklady, pak navštíví advokáta, který jim sepíše návrh na povolení oddlužení a podá ho na soud. Soud jim na základě toho povolí oddlužení. Exekutoři nad nimi ztratí svou moc. Insolvenční správce zmapuje jejich možnosti, nastaví rozumný splátkový kalendář a ochrání je před tlakem jednotlivých věřitelů. Když budou po nějakou dobu poctivě platit alespoň to, co je v jejich silách, soud jim zbytek dluhů nakonec odpustí. Budou sice žít z mála, ale dostanou druhou šanci.

Jana je samoživitelka na rodičovské dovolené a Karel důchodce. Věřitelům toho moc nezaplátí. Je správné, že vydělají na tom, že nejsou schopni zaplatit své dluhy? Existují na to různé názory, které se vyvíjejí už tisíce let. Stará římská zásada “pacta sunt servanda” říká, že dluhy se mají platit. Už na úsvitu křesťanství ale existovala také myšlenka “Milostivého léta”, času odpouštění dluhů a propouštění otroků. Podle Bible to měl být každý sedmý rok. Z našeho pohledu je podstatné to, že platné právo dnes oddlužení umožňuje.

Nové možnosti

Právě v těchto dnech přináší novou naději do života dlužníků novela insolvenčního zákona. Ta otevírá dveře dokořán i těm, kdo na oddlužení podle minulé úpravy až dosud nedosáhli. Dlužník musel splatit věřitelům v průběhu pěti let alespoň třicet procent dluhů. Když na to nestačil, do oddlužení se prostě nedostal. Pro lidi s vysokými dluhy a nízkými příjmy, jako je Jana, byla brána do oddlužení zavřená.

To se teď mění. Ruší se tvrdá hranice třiceti procent. Když řeknu hrubá čísla, do oddlužení se dostane každý, kdo bude schopen platit měsíčně alespoň dva tisíce korun, a to bez ohledu na výši jeho dluhů. Jana má dluhy z podnikání zemřelého manžela ve výši deset milionů. Až dosud se mohla oddlužit, jen kdyby splatila věřitelům třicet procent. To jsou tři miliony. Znamenalo by to pro ni měsíční splátku padesát tisíc korun. Jako samoživitelka na rodičovské dovolené Jana takové peníze nemá. Teď ale může vstoupit do oddlužení, když bude platit měsíčně dva tisíce. To už je v jejich silách, a kdyby nebylo, vypomohou jí rodiče. Ano, žít na životním minimu není procházka růžovým sadem. Jana se ale vymaní z dluhů, když dokáže splatit za pět let alespoň sto dvacet tisíc. To je podstatný rozdíl oproti třem milionům. Soud jí pak odpustí zbytek dluhů a ona začne nový život.

Minimální splátka je určena lidem s nízkými příjmy. Typicky je to samoživitelka Jana nebo důchodce Karel, ke kterému se ještě dostanu. Je pro ty, kterým po obstarání základních životních potřeb nezůstává více než dva tisíce korun. Lidé s vyššími příjmy budou platit více. Každý musí vynakládat takové úsilí na splacení dluhů, které po něm lze spravedlivě požadovat. Insolvenční správci prověřují, zda a jak si dlužníci hledají práci, jaké mají pracovní možnosti, a zda někde neukrývají majetek. Až podle výstupů z jejich činnosti soud rozhodne o odpuštění zbytku dluhů. To je pojistka proti zneužití. Nikdo se už ale nemusí bát, že neprojde oddlužením jen proto, že nedokáže splatit věřitelům třicet procent. Poctivému dlužníkovi soud dluhy odpustí, i když splatí jen minimální částku.

Zvláštní výhody

Novela přináší další výhody důchodcům a invalidům. Ti se oddluží ještě rychleji, a za méně peněz. Zatímco samoživitelka Jana se vymaní z dluhů, když splatí alespoň sto dvacet tisíc korun, důchodci Karlovi na to stačí sedmdesát dva tisíc. Jana totiž musí platit minimální splátku po dobu pěti let, v případě Karla stačí tři roky. Kratší variantu oddlužení mají kromě důchodců a invalidů ještě ti, kdo dokáží naopak splatit věřitelům více, konkrétně šedesát procent dluhů za tři roky. To by mohla být i Jana, pokud by zaplatila věřitelům za tři roky šest milionů. Oproti

sto dvaceti tisícům za pět let je to ovšem propastný rozdíl. Zbývá dodat, že jako důchodci se oddluží i živnostníci, kteří ukončí podnikání a začnou pobírat starobní nebo invalidní důchod. Všechny popsané změny platí od 1.června 2019.

JUDr. Michal Žižlavský
advokát

© 2019 | ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o., IČ 28227409, se sídlem Praha 1, Široká 36/5, PSČ 110 00,
vedená pod spisovou značkou C 133774 u Městského soudu v Praze

tel: +420 224 947 055
e-mail: mojeinsolvence@zizlavsky.cz
web: www.einsolvence.cz